

1932 р. був знаменний тим, що саме тоді ректор офіційно заявив про відкриття Музею Богословської Академії (МБА), хоча про його фактичне заснування було проголошено ним раніше, ще у 1931 р. Всього в 1932 – 1934 рр. музей Богословської академії нараховував 808 експонатів.

Після приходу в Галичину радянських військ у вересні 1939 р. академію було закрито, а студентів репресовано. Внаслідок німецького бомбардування 15 вересня 1939 р. зруйновано академічну Церкву Святого Духа і бібліотеку. Під час німецької окупації в академії, хоч і з невеликим професорським складом, відновилося навчання, а в 1942 р. Апостольський престол навіть дозволив створити аспірантуру. З 500 студентів, які навчалися у 1941 – 1944 рр., лише 60 отримали диплом [6].

Після повторної радянської окупації навесні 1945 р. Богословська академія була остаточно закрита. Значна кількість випускників та професорів академії, у тому числі багатолітній ректор Йосиф Сліпий опинилися в сибірському ГУЛАГу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бистрицька Е. Східна політика Ватикану в контексті відносин Святого престолу з Росією та СРСР 1878 – 1964. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. 416 с.
2. Бистрицька Е. Йосиф Сліпий – організатор богословської науки в Україні. *Пам'ять століть*. 2002. № 6. С. 69–74.
3. Глібчук П. Патріарх Йосиф Сліпий. Через терни випробувань до зірок небесної слави. Тернопіль, 2002. 131 с.
4. Семенюк В. Життєвий шлях Патріарха Йосифа. Тернопіль: Джура, 2010. 38 с.
5. Ходак І. Внесок митрополита Йосифа Сліпого у розвиток богословської освіти у 20–30 рр. XX ст. URL: http://histans.com/JournALL/kraj/kraj_2010_3/8.pdf
6. Пахолок Р. І. Реформа богословської освіти в Галичині (1929 – 1944 рр.). URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2409/1/Pakholok_R_I.pdf

doc. PhDr. Mgr. Janka Bursová, PhD., MBA

*Catholic University, Faculty of Theology,
Theological institute in Spišské Podhradie (Slovakia)*

JÁN VOJTAŠŠÁK AND HIS SOCIAL PENETRATION INTO SOCIETY

Family

«Family is a form of long-term solidary coexistence of persons connected by kinship relations, in which adult members are responsible for raising children. There are two basic relationships in it: kinship and marriage. We define kinship as a relationship between individuals that arises either through marriage or bloodties in the paternal or maternalline» [7, 12].

Ján Vojtaššák was associated with poverty from his birth. He came from a large, poor peasant family. Only thanks to the great sacrifice of his parents and the generosity of many people, he could complete all his studies and become a priest. All this left him with a deep compassion and relationship for the poor and a decision to choose poverty as his life long companion. He used to say: «I am and I will be poor as long as I live» [10, 121]. «Bishop Vojtaššák lived his whole life modestly and poorly. The spirit of poverty was manifested not only in his social feelings with the poor, but also in the furnishings of his office, or in his menu» [1, 71].

The episcopal office in Spiš was modest both in terms of location and equipment. The bishop had one conviction. Nothing for yourself, everything for others. He had the most modern buildings built for seminarians and students, but he left the bishopric as it was built. He himself celebrated mass in the cold chapel at dawn and prayed there for hours. He worked in a dingy office everyday. He did not know the word luxury [9].

«Ján Vojtaššák drew the believers' attention to the education of children and youth. The battle for a child's soul is very serious. Parents are responsible for the upbringing of their child both physically and morally. The family must be an example in raising children. Parents should not neglect the influence of friends and the external environment. It is especially necessary to raise children to be moral, to lead them to their duties, but especially to lead children to holy confession and to the sacraments. The most powerful means of education is Holy Communion» [2, 59-60].

Education

«Bishop Vojtaššák made sure that the school you that tending Catholic schools had appropriate teaching aids and especially school buildings. The bishop gave the man date to furnish the schools in an exemplary manner, especially to furnish all the necessary school classrooms. It can be achieved slowly and gradually without insurmountable difficulties. It just takes a little understanding, good will and care» [3].

«Bishop Vojtaššák knew that a lot of attention should also be paid to teaching, not only to the formation of new Catholic teaching youth. This is exactly what teachers' associations and associations were meant to do, which were supposed to follow the spirit of Catholic pedagogy» [4].

The bishop was happy when priests and teachers met together for joint meetings and there fore recommended these meetings, due to the formation of mutual friendly relations, which are necessary for mutual functioning [5].

«The schools were also to be properly equipped, which was successful thanks to the dedication and support of the faithful, although in the 20s of our century it was necessary to fundamentally defend «the natural right of parents and the divine right of the Church for the Christian education of youth in school». It was also very important training of young teachers. The diocese of Spiš did have a teacher's institute built (from 1819), but it no longer met modern requirements. It was necessary to rebuild it

and build the training of teachers on new, more modern foundations. He informed about the planned new construction of a teacher's institute with a boarding school as early as 1924. He put the built teacher's institute under the management of the members of the Order of School Brothers. Similarly, for future female teachers, he built a teacher's institute in Levoča connected with a folk school, a burgher's school and a school for domestic studies. It was led by the Sisters of the Immaculate Conception of Mary. In this way, Bishop Ján Vojtaššák's intention to form a new Catholic teaching youth, appropriately internally reborn, was realized in order to guarantee the moral education of the youth» [11].

The innerrevival of teaching, Bishop Vojtaššák saw in it the surest guarantee of the moral education of Slovak Catholic youth. Spiritual exercises were like a living source of this revival. He tried to ensure that all teachers participated in the sespiritual exercises. Religious sisters in Levoča and Jesuit fathers in Ružomberok provided their monasteries for spiritual exercises. A large number of teachers accepted their hospitality and completed spiritual exercises. Their material well-being of his teaching was another of Vojtaššák's achievements. He emphasized to the presidents of the School Boards that they should give their teachers apartments suitable for their health, and above all that they should be paid the loans as they were promised when they joined the teaching staff. He even asked the government of the republic to equalize the pay of Catholic school teachers with state teachers [12].

The bishop paid a lot of attention to Catholic education, and therefore he and the delegates of the Synod published the Synodal Provisions, in which there are roles and responsibilities for priests and believers, as well as parents in relation to Catholic schools. Several parts were summarized in the Synodal provisions, such as introduction (§169), secondary education (§170), folk education (§171-179), teaching and school administration (§180-186), school chair (§187), supervision of schools (§188). The Synod states how education is secularized, which actually removes God and religion from school. The Synod criticizes the state for destroying religious and church schools, as the state wants to nationalize all schools. Dissatisfaction was also expressed with the violation of the rights of Catholic children to a Christian-Catholic education, with the violation of the freedom and rights of parents to choose a school that would be according to God's orders and religion for the spiritual and physical development of their children. Ján Vojtaššák and the Church asked the state to allow the existence of Catholic schools, and that the state contribute equally to Catholic schools as well as to state schools [6].

BIBLIOGRAPHY

1. BARTA J. Kňazská spiritualita v živote a v učení Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka. Námestovo M-Servis, 2010. 240 p.
2. Diecezánsky obežník biskupstva spišského, 1930, n.7, pp. 59-60.
3. Diecezánsky obežník biskupstva spišského, 1926, n.4, p. 4.
4. Diecezánsky obežník biskupstva spišského, 1923, n.1, p. 6.

5. Diecezánsky obežník biskupstva spišského, 1925, n.5, p. 2.
6. DRAVECKÝ J. Vojtaššák a školstvo na území Spišskej diecézy. In Pohľady na osobnosť biskupa Jána Vojtaššáka. Spišské Podhradie: Nadácia Kňazského seminára biskupa Jana Vojtaššáka, 2012. 731 p. ISBN 9788089170418
7. GIDDENS A. Sociologie. Praha: Argo, 1999. 595 p.
8. JANÁČ P., PEKARČÍK L. Mučeník bez vylitia krvi. RKC Zákamenné, 2005. 113 p.
9. KAPALA J. Spod Roháčov po Vatikán. Pamati môjho života. Galt: Dobrá kniha, 1972. 280 p.
10. OLEXAK P., CHALUPECKY L. Životopis biskupa Jána Vojtaššáka. In Studia Theologica Scepusiensia VI. Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 2003. 207 p. ISBN 809689093X
11. RKC Zákamenné. Životopis biskupa Jána Vojtaššáka. online, 2022-09-22, URL: <https://biskup-jan.sk/zivotopis/>
12. TATRANSKÝ V. Biskup Ján Vojtaššák – Mučeník Cirkvi a národa. Cleveland: Slovenský ústav, 1997. 415 p.

*Дурдас Г. В.,
кандидат історичних наук,
старший викладач кафедри інформаційної та
соціокультурної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

НАУКОВО-БОГОСЛОВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ПАТРІАРХА ЙОСИФА СЛІПОГО

В умовах сьогодення міжконфесійна складова релігійного виміру української держави набула загострення: викликає занепокоєння духовно-моральний розвиток суспільства. Щоб подолати ці негативні тенденції, важливо вивчати релігійну і науково-педагогічну спадщину нашого народу, особливо відібрану в нього більшовицьким режимом. Серед цього величезного спадку – твори великого сподвижника УГКЦ Йосифа Сліпого.

Поряд із духовною працею Патріарха багатою є його науково-богословська діяльність. Блискучу богословську освіту він здобув за підтримки митрополита Андрея Шептицького. Після закінчення Тернопільської української гімназії у 1911 р. Йосиф Сліпий вступив до Львівської духовної семінарії, а вже на початку наступного року продовжив своє навчання у богословській колегії «Канізіанум» в Інсбруці [1, 13]. Навчання в Австрії стало потужною мотивацією для клопіткої праці на ниві науки. В 1916 р. Йосиф Сліпий захистив докторську дисертацію на тему «Поняття про вічне життя в Євангелії і в I Посланні св. апостола Івана» [2, 162].

У 1920-х рр. Йосиф Сліпий продовжував здобувати богословську освіту в університетах Риму – Григоріанум, Анжелікум та Орієнтальному інституті. Після написання праці латинською мовою «Начало духопоходження у Пресвя-